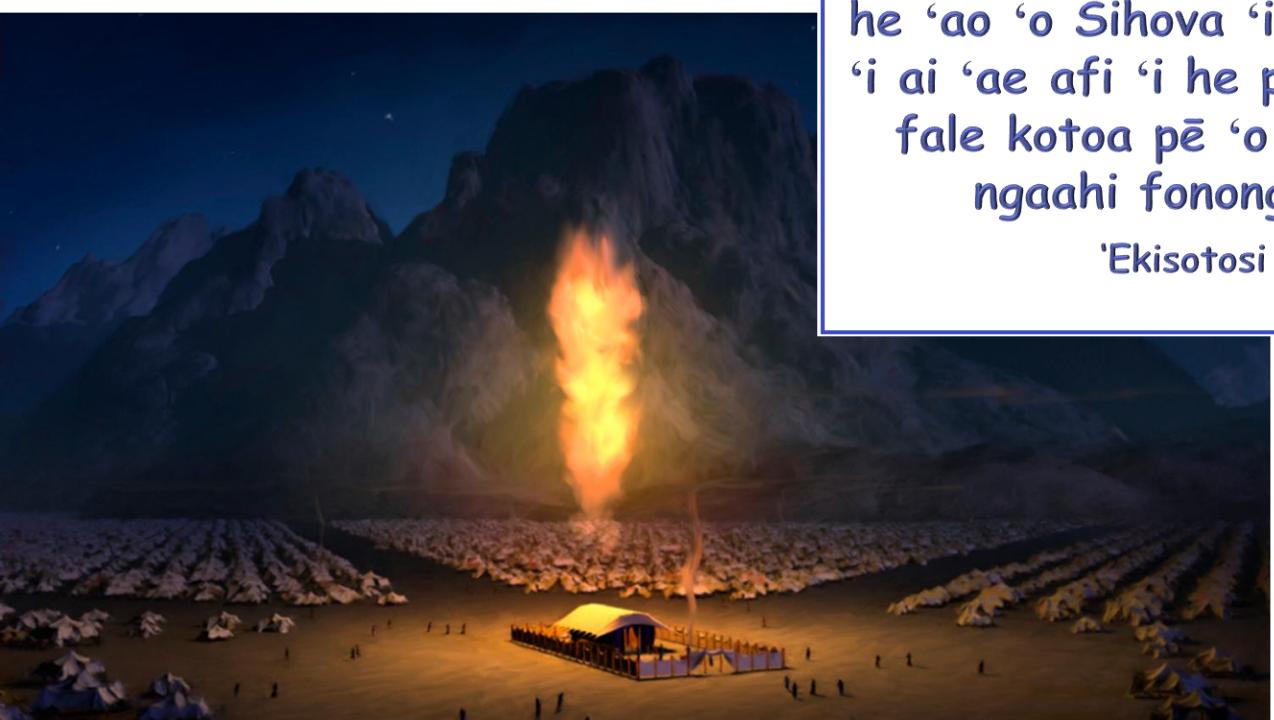

FALE FEHIKITAKI

Lesoni 13 ki he 'aho 27 'o Sepitema, 2025

"Pea hili ia na'e 'ufi'ufi leva 'e he 'ao
'ae fale fehikitaki 'oe kakai, pea
na'e fakafonu 'e he nāunau 'o Sihova
'ae fale fehikitaki.... He na'e
fakamalumalu 'ae fale fehikitaki 'e
he 'ao 'o Sihova 'i he 'aho, pea na'e
'i ai 'ae afi 'i he po'uli, 'i he 'ao 'oe
fale kotoa pē 'o 'Isileli, 'i honau
ngaahi fononga kotoa pē."

'Ekisotosi 40:34,38

Ko e ngaahi vahe faka'osi 'o e 'Ekisoto 'oku
fakataumu'a ia ki he fakamatala fakaikiiki 'o hono
langa mo fakatapui 'o e Fale fehikitaki
Ko ha ngaahi momeniti makehe 'eni, 'a ia na'e kau
fiefia ai 'a e kakai, 'o nau tokoni—'o fakatatau mo
'enau lavá—ki he ngāue ma'ongo'onga ko 'eni ma'a e
'Otuá.

Ko e tefito'i 'uhinga 'oku 'omai 'e he 'Otua ki hono langa
'o e Tempiale to'oto'o ko 'eni, ko 'ene finangalo ke nofo
'i hono kakai (Ek. 25:8). Na'e fakahoko 'a e holi ko 'eni 'i
he tokotaha ko Sisu, pea 'e fakahoko kakato ia 'i he
taimi te tau 'i ai kotoa ai mo la 'i he Mamani Fo'ou.

Ko e teuteu:

Ko e Sapate ('Eki 35:1-3)

Ko e Feilaulau Tau'atāina ('Eki 35:4-36:7)

Ko e Fale fehikitaki:

Ko e Langa (Ekisoto 36:8-39:43)

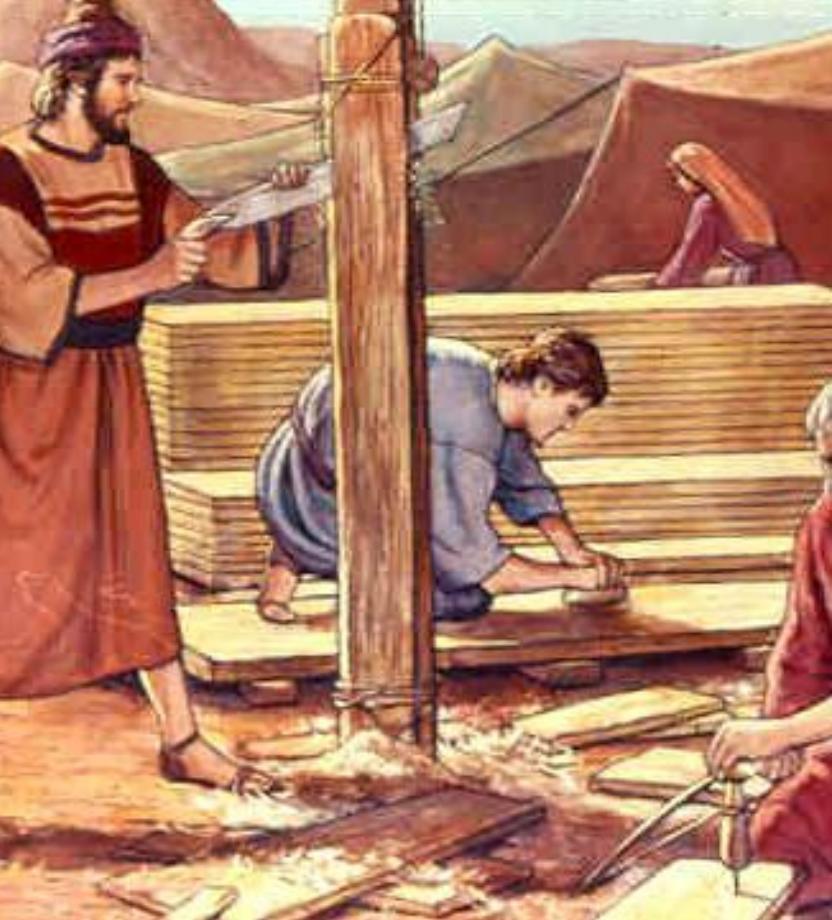
Ko e Fakatapui (Ekisoto 40:1-38)

Ko e ngaahi fale fehikitaki kehe:

Ko Sisu mo Selusalema Fo'ou .

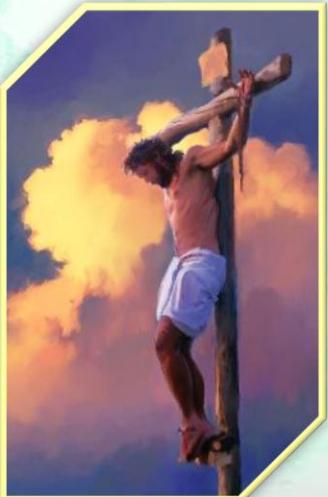
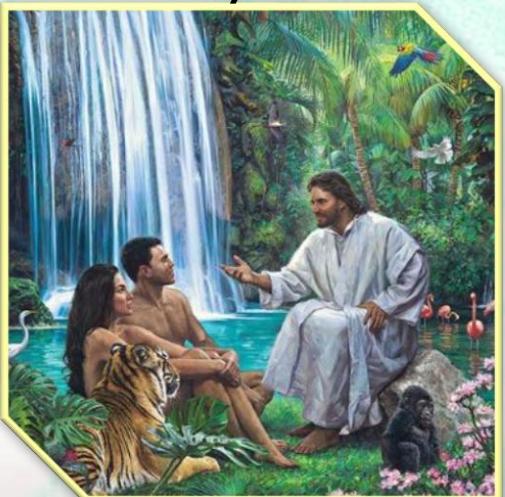
KO E TEUTEU

KO E SĀPATE

“E fai ‘ae ngāue ‘i he ‘aho ‘e ono, ka ‘i hono fitu ‘oe ‘aho ‘e ‘ai kiate kimoutolu ‘ae ‘aho tapu, ko e Sāpate ‘oe mālōlō kia Sihova: ko ia fulipē ‘oku fai ha ngāue ‘i ai ‘e tāmate‘i ia.” (Ekisotosi 35:2)

Hili ‘ene sio ki he langilangi ‘o e ‘Otua, na’e fakahoko ‘e Mosese ki he kakai “a e me’a kuo fekau ‘e Sihova” (Eki. 35:1, 4). Na’e kau ‘i he ngaahi fakahinohino ko ‘ení ‘a ‘enau fetu‘utaki mo e ‘Otuá ‘i he taimí (“a e Sāpaté) pea ‘i he ‘ataá (fale fehikitaki). Na’e vahe’i ‘e he ‘Otua ‘a e Sāpate ko ha taimi makehe ke tau fiefia ai ‘i he’ene feohi ‘i he Fakatupu tonu (Sen. 2:1-3; ‘Eki. 20:11), pea na’a ne fakamanatu ‘a e me’a ni ki ‘Isileli ‘i ha taimi nounou kimu’a pea toki talaki ‘a e Fekau ‘e Hongofulu (‘Eki. 16:22-29).

‘Oku fakamanatu mai ‘e he Sāpate, ko e ‘Otua ko hotau Fakatupu mo Huhu’i (Teut. 5:15), pea ‘oku ne ‘ave kitautolu ki he taimi ‘i he kaha’u ‘a ia te tau lava ai ‘o fiefia ‘i hono feohi ‘o ta’engata (Isaia. 66:22-23).

KO E FOAKI LOTO TA'ETOTONGI .

"Mei he me'a 'okú ke ma'ú, to'o ha feilaulau ma'a Sihova. Ko e tokotaha kotoa pē 'oku loto fiemālié ke ne 'omi kia Sihova ha feilaulau koula, siliva mo e palasa [...] Ko kinautolu kotoa pē 'oku taukei 'iate kimoutolú ke nau ha'u 'o ngaohi 'a e me'a kotoa pē kuo fekau 'e Sihová" ('Ekesōtosi 35:5,10)

Na'e 'i ai ha founiga 'e ua ke tokoni ai ki he ngāue 'o e Falefehikitaki: ko hono foaki 'o e ngaahi nāunaú mo hono fakahoko 'o e ngāué.

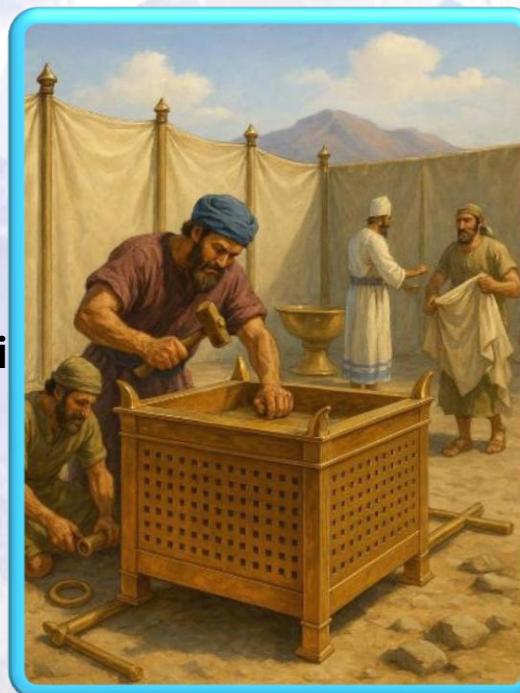
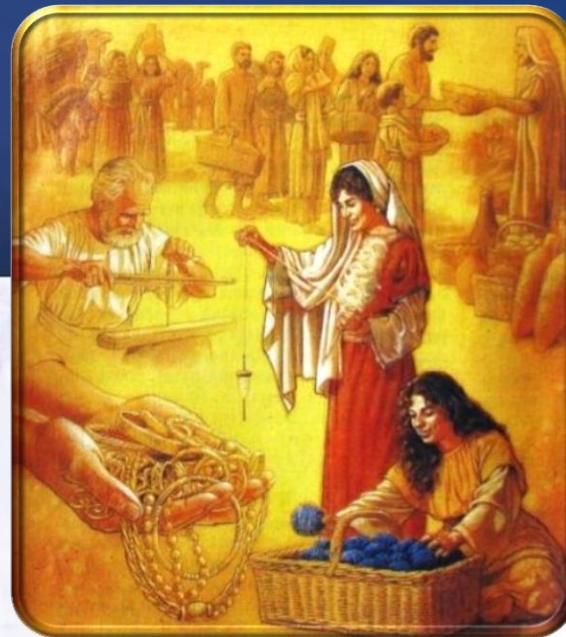
Na'e laka hake 'i he toni 'e taha 'a e koula, toni 'e 3.75 nai 'o e siliva, mo e toni 'e 2.5 nai 'o e palasa na'e ngaue'aki, pea pehe ki he 'akau mo e ngaahi tupenu kehekehe (Ek. 38:21-31).

Na'e ha'u kotoa 'eni mei fē? Ko e konga lahi na'e ma'u mei he me'a na'e to'o 'e 'Isileli mei he kakai 'Isipite 'i he'enau mavahe (Ek. 11:2).

'Ikai ngata ai, na'e fie ma'u 'a e ngaue 'a e kau filo, kau tuitui mo e kau tuitui, kau tufunga, kau ta tongitongi siueli, mo e ala me'a pehee.

Na'e loto fiemalie 'a e tokotaha kotoa pe ke tokoni ko ia na'e kole ai 'e Pesalieli, 'Aholiapi, mo e kau ngaue kehe kia Moses ke ta'ofi 'a e kakai mei hono 'omi 'o e ngaahi feilaulau ('Eksotosi 36:3-7).

Ke fakahoko 'a e ngaue ni, na'e fakakoloa'i 'e he Laumalie Ma'oni'oni 'a e kau ngaue kotoa pe na'e kau ki ai 'aki ha ngaahi me'afoaki ('Ekesotoso 35:30–36:2). Ko e me'a tatau pe, 'oku hokohoko atu 'Ene foaki 'a e ngaahi me'afoaki 'oku fie ma'u kiate kinautolu kotoa pe 'oku kau fakataha 'i he ngaue 'a e 'Otua.

"Kuo tuku 'e he 'Otuá 'a e hou'eiki tangata mofafine ke nau ma'u ha ngaahi me'a'ofa mahu'inga. Kuo Ne foaki ha ngaahi me'afoaki kehekehe ki he ni'ihi kehekehe. 'Oku 'ikai ke ma'u 'e he taha kotoa 'a e malohi tatau 'o e 'ulungaanga pe loloto tatau 'o e 'ilo. Ka kuo pau ke faka'aonga'i 'e he tokotaha kotoa pe 'ene ngaahi me'afoaki 'i he ngaue 'a e 'Eiki, neongo pe ko e ha hono si'isi'i 'o e me'afoaki ko 'eni. 'Oku fakapotopoto 'a e fefakatau'aki 'a e tauhi faivelenga 'i he ngaahi koloa kuo fakafalala kiate ia."

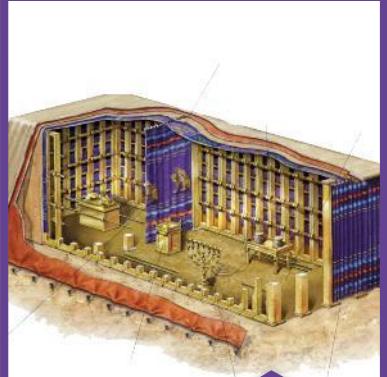
KO E FALE FEHIKITAKI

KO E LANGA

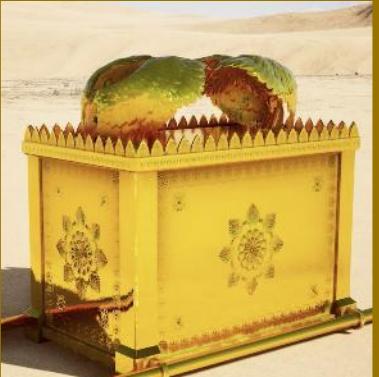

"Pea na'e vakai 'e Mōsese ki he ngaahi ngāue kotoa pē, pea vakai, kuo nau fai ia 'o hangē ko e fekau 'a Sihova, .. pea na'e tāpuaki 'akinautolu 'e Mōsese." (Ekisotosi 39:43)

Ko e ha e ngaahi me'a na'e fie ma'u ke fakahoko ai 'e he falefehikitaki 'o e Fakataha 'a hono ngaahi fatongia?

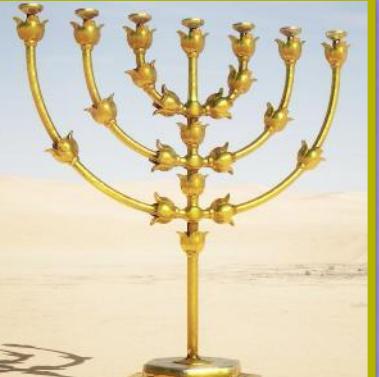
Ko e Fale
fehikitaki (Potu
Ma'oni'oni mo
Toputapu Taha)

Ko e 'a'ake
koula

Ko e tēpile mā

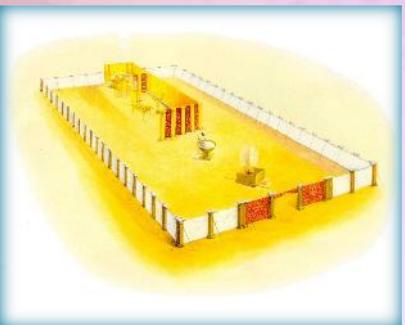
Ko e tu'unga
māmā .

Ko e 'ōlita
'inisēnisí .

Ko e
feilaulau'anga 'o e
feilaulau tutu .

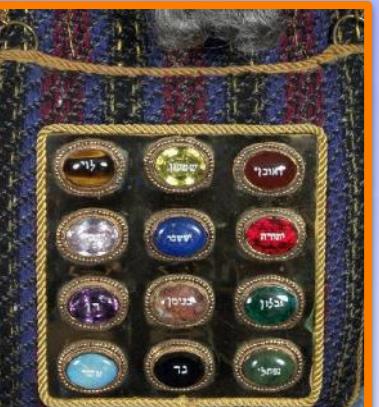
Ko e pesoni
Palasa

Ko e loto'a 'i
tu'a

Ko e 'ēfoti .

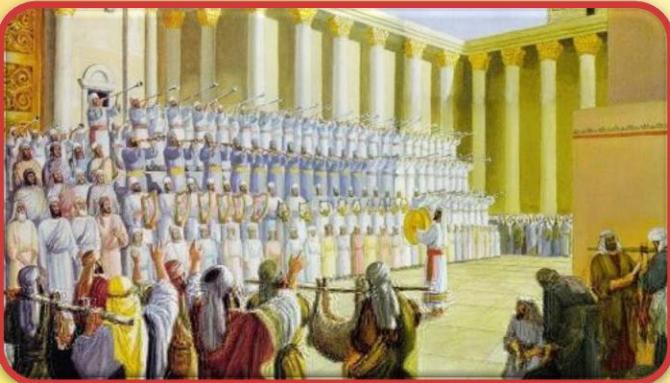
Ko e kato
fatafata .

Ko e toenga 'o
e ngaahi kofú

KO E LANGA .

‘I hono langa pē ‘o e Fale Tapú (ko e Tāpanekalé mo e loto‘aá) na‘e ‘i ai ha ongo ngāue kehekehe ‘e ua: ko e ngāue faka‘ahó mo e ngāue fakata‘ú. Ko ‘enau ngaahi ouau kehekehé, ‘i hono fakataha‘í, ‘oku ako‘i mai ai kiate kitautolu:

‘Oku fehi‘a ‘a e ‘Otua ‘i he angahala

‘Oku fakahaofi ‘e he ‘Otua ‘a e tokotaha
faiangahala

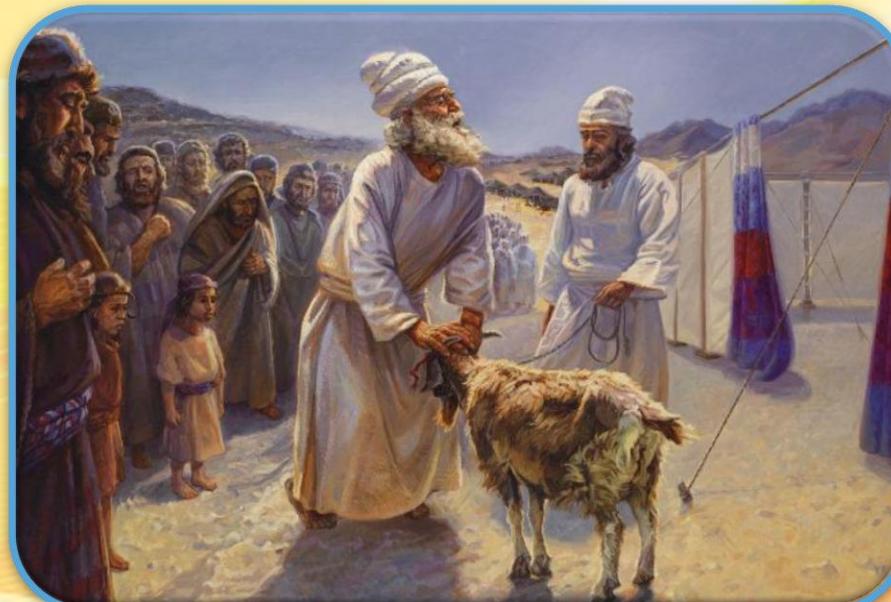
‘E faka‘auha ‘e he ‘Otua ‘a e kau faiangahala

‘Oku fakapapau‘i mai ‘e he ‘Otuá kiate
kitautolu ha kaha‘u lāngilangi‘ia

Na‘e fakahaa‘i ‘e he ‘Otua ‘i he ngae faka‘aho ‘a e founa ‘oku Ne fakamolemole‘i ai ‘a e angahala, ‘i he ‘alo‘ofa: ‘i he mate ‘a e monumanu ta‘ehalaia, "ko e Lami ‘a e ‘Otua ‘oku ne to‘o ‘a e angahala ‘a mamani". (Sione 1:29).

‘I he ouau fakata‘u ('Aho ‘o e Fakalelei), na‘e fakahaa‘i ai ‘e he ‘Otua ‘a e founa te Ne to‘o atu ai ‘a e angahala mei he ‘univesi, ‘o fakahaa‘i ‘a e founa faka‘osi ki he palopalema ‘o e kovi (Saame 73:17).

Na‘e toe hoko foki ‘a e Potu Tapu ko e feitu‘u ke hu ai ki he ‘Otua, fakahikihiki‘i ia mo fakahaa‘i ‘a e hounga‘ia kiate ia.

KO E FAKATĀPUI

"Pea hili ia na'e 'ufi'ufi leva 'e he 'ao 'ae fale fehikitaki 'oe kakai, pea na'e fakafonu 'e he nāunau 'o Sihova 'ae fale fehikitaki." (Ekesotosi 40:34)

'Oku faka'osi 'a e tohi 'Ekesotosi 'aki hono fakatapui 'o e Potu Tapu mo hono kau taula'eiki. 'Oku 'ikai ha veiveiua ko e tokotaha tefito 'i he vahe ko 'eni ko e 'Otua, 'a ia 'oku ne fakafonu 'a e me'a kotoa pe 'aki hono 'afio'anga naunau'ia ('Ekesotosi 40:34). Na'e hokohoko atu 'a e 'Afio ko 'eni 'i he Tapanekale 'i he 'ao pea 'i he Shekinah (ko e fakahaa'i 'o e naunau fakalangi 'i he vaha'a 'o e kau selupimi 'o e puha tapu).

Hili ha ngaahi mahina 'o e ngaue, na'e langa 'a e potu topputapu 'i he 'uluaki 'aho 'o e 'uluaki mahina 'o e ta'u hono ua hili 'enau mavahe mei 'Isipite ('Ekesotosi 40:2, 17). Na'e fokotu'utu'u maau 'a e me'a kotoa pe ('a'ake, veili, tepile, maama faka'ofo'ofa, 'olita koula, 'olita palasa, 'olita), pea fakatapui ('Ekesotosi 40:9).

Faka'osi, na'e tui 'e 'Elone mo hono ngaahi foha honau ngaahi kofu taula'eiki, pea pani ki he'enau ngaue fakafaifekau ('Ekesotosi 40:12-15).

"‘Oku ‘ikai ha lea te ne lava ‘o fakamatala‘i ‘a e naunau ‘o e me‘a na‘e hoko ‘i loto ‘i he potu toputapu—‘a e ngaahi holisi koula ‘oku fakaulo mai ‘a e maama mei he tu‘u‘anga te‘elango koula, ‘a e lanu ngingila ‘o e puipui tuitui faka‘ofo‘ofa mo ‘enau kau ‘angelo ngingila, ‘a e tepile, mo e ‘olita ‘o e ‘inisēnisi, ‘oku fetapaki ‘aki ‘a e koula; ‘i he tafa‘aki ‘e taha ‘o e veili hono ua ‘oku ‘i ai ‘a e ‘a‘ake toputapu, mo hono kau selupimi, pea ‘i ‘olunga ai ‘a e Sikaina ma‘oni‘oni, ‘a ia ‘oku ha mai ‘a e ‘ao ‘o Sihova; ka ko ha ‘ata si‘isi‘i pe pe ‘o e ngaahi naunau ‘o e temipale ‘o e ‘Otua ‘i he langi, ‘a ia ko e uho ma‘ongo‘onga ‘o e ngaue ki he huhu‘i ‘o e tangata."

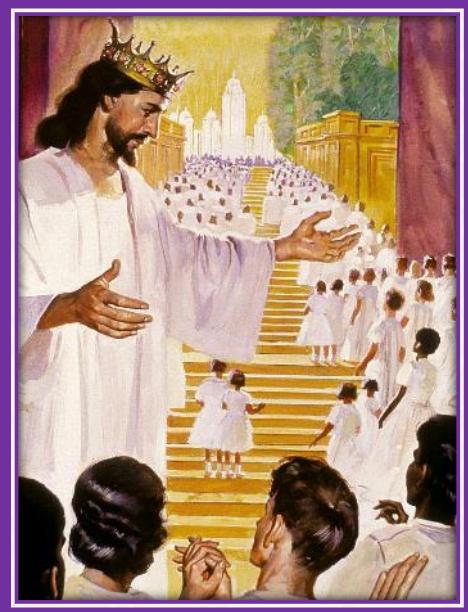
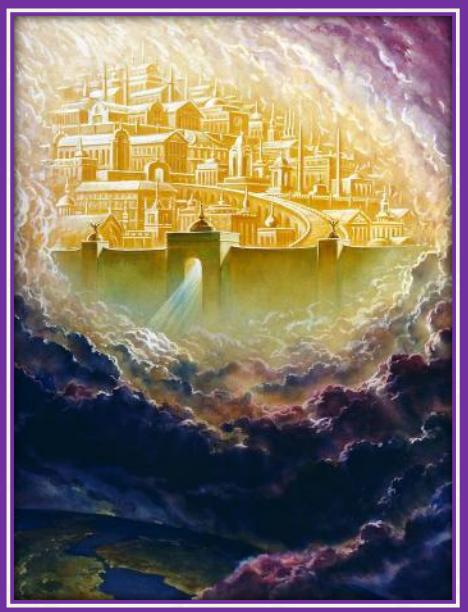
FALE FEHIKITAKI MAKEHE

SISU MO SELUSALEMA FO'OU .

"Pea na'e hoko 'ae Folofola ko e kakano, pea nofo ia 'iate kitautolu, " (Sione 1:14)

"Pea ne u fanongo ki he le'o lahi mei he langi, 'oku pehē, "Vakai, ko e fale fehikitaki 'oe 'Otua 'oku 'i he kakai, pea 'e nofo ia mo kinautolu; pea te nau hoko ko hono kakai, pea 'e 'iate kinautolu 'ae 'Otua, ko honau 'Otua." (Fakahā 21:3)

'Oku pehe 'e he Sione 1:14 na'e hoko 'a Sisu ko e kakano pea na'a ne "hoko ko ha tapanekale) 'iate kitautolu. Na'e fakahoko 'e Sisu, ko e 'Otua ta'engata, 'a 'ene holi ke nofo fakatu'asino 'i hotau lotolotonga. Na'a ne hoko ko 'Imanuela, ko e 'Otua 'oku 'iate kitautolu (Matiu 1:23).

'Oku kei 'afio pe 'a e 'Otua mo kitautolu he 'aho ni 'o fakafou 'i he Laumalie Ma'oni'oni (Matiu 18:20; 1Ko. 3:16).

Ka 'e vave ni pe 'a e hokosia 'a e 'aho te tau lava ai 'o tu'u mata ki he mata mo hotau 'Otua, pea nofo mo la, 'i he Fale fehikitaki faka'e'i'eiki na'a Ne teuteu ma'atautolu: 'a e Selusalema Fo'ou (Fakaha 21:3).

'E hoko 'eni 'i he taimi 'e kakato ai 'a e Palani 'o e Fakamo'ui, pea 'e faka'auha faka'aufuli 'a e kovi.

"Na‘e fekau ‘e he ‘Otua kia Moses ma‘a ‘Isileli, "Tuku ke nau ngaohi hoku potu tapu; koe‘ahi ke u nofo ‘iate kinautolu" ('Ekesotosi 25:8), pea na‘a Ne ‘afio ‘i he potu tapu, ‘i he lotolotonga ‘o Hono kakai. Na‘a nau ma‘u ‘a e faka‘ilonga ‘o ‘Ene ‘i ai ‘i he kotoa ‘o ‘enau he holo ‘i he toafa. Ko ia na‘e fokotu‘u ai ‘e Kalaisi Hono tapanekale ‘i he lotolotonga ‘o hotau ‘apitanga ‘o e tangata. Na‘a Ne fokotu‘u Hono fale fehikitaki ‘i he tafa‘aki ‘o e ngaahi fale fehikitaki ‘o e tangata, koe‘ahi ke Ne ‘afio ‘i hotau lotolotonga, pea ‘ai ke tau maheni mo Hono natula fakalangi mo ‘Ene mo‘ui."